

Groep II,

22 december 1957.

Goeden morgen, vrienden.

De muzikale inleiding, die U ons hebt gegeven, wijst al in de richting van het onderwerp, dat onwillekeurig ook deze morgen ter sprake komt. Want het feest van Kerstmis is dichtbij gekomen. Dus het zal U ook niet verwonderen, dat wij deze morgen vooral willen spreken over:

GEESTELIJK LICHT OP DEZE WERELD

Uw wereld.

Er zijn ongetwijfeld vele malen gezondenen op aarde geweest. Er bestaat n.l. een kosmisch evenwicht, waardoor telkenmale, wanneer op aarde een vastlopen van menselijk denken en een te grote stabilisatie van menselijke gewoonten plaatsvindt, versturende invloeden eerst het stoffelijke in oproer brengen, waarna geestelijke krachten nieuwe leer, nieuw licht, nieuw bewustzijn geven.

Wanneer ik mij alleen zou moeten bepalen tot het kerstverhaal, zou ik waarschijnlijk vervallen in de stereotiepe kerstpreek, die zovele malen in alle kerken wordt uitgesproken. Daarom zal ik zo vrij zijn het kerstgebeuren slechts terloops aan te snijden.

Heel lang geleden was er een eiland met priesters, enkele vorsten en mensen. Dit land werd verscheurd door strijd. Want langzaam maar zeker hadden de strijders de overhand gekregen t.o.v. de boerenbevolking en had men ook slaven op die eilanden geïmporteerd. In deze morgenschemering van menselijke ontwikkeling was er strijd.

Op een dag nu werd er een vorst geboren. Een vorst zoals men daar nog nooit had gekend. Een kind, dat op het ogenblik, dat het ter wereld kwam, reeds een vreemde invloed kreeg op zijn omgeving. Te midden van strijd en geweld schiep het a.h.w. een ogenblik van feestvreugde en van stilte. Te midden van verdrukking betekende het een nieuw licht.

Dit kind, geboren in een der kleine rijken, kwam ter wereld te midden van strijdgewoel. Toen het opgroeide werd het tot priester, tot geleerde; werd tot profeet en tot ziener en het wist niet slechts de oorlog te overwinnen, maar meer dan dat. Het werd een machtig vorst, Esir genaamd. Deze machtige vorst en priester zond zijn schepen uit ver over de toen bekende wereld en bereikte voor het eerst de gebieden, waar thans nog de centra van geestelijke bewustwording gevestigd zijn.

Dit kind liet de mensheid enkele wetten na. En die wetten kunnen het best worden uitgedrukt in: "Rechtvaardigheid is een noodzaak voor het bestaan. Geestelijk begrip is noodzakelijk voor stoffelijk leven. En bewustzijn omtrent de geest maakt hergeboorte mogelijk."

Heel veel later werd die naam veranderd in Osiris, de God van de zon. Maar het kind zelf was er een, dat geestelijk licht bracht. En in de geheimste groeperingen van Atlantisch, Egyptisch, maar ook Tibetaans en Tolteeks geloof vinden wij ongeveer gelijkluidend opgetekend: "Uit de zon wordt het op de wereld geboren. Het licht hervormt en versmelt. De eenheid, die het licht baart, de verdeeldheid, die het brengt, zijn de rechtvaardigheid en de wet," Klinkt dat niet als een soort kerstverhaal? Ik kan U meer van die verhalen vertellen.

Er was een vorstin. Te midden van oosterse pracht moest zij een kind baren. Doch in de volheid van haar paleis werd zij gekweld door pijnen, benauwd door vreemde gevoelens. Om haar verlichting te verschaffen bracht men haar naar een paviljoen - een tent, normalerwijze voor krijgers bestemd - opgeslagen in het park vlak bij het paleis. Omdat haar tijd zeer nabij was, spreidde men stro. Zodra zij zich daar bevond werd de wereld licht. Het leek of uit de zinderende stilte rond het huis plotseling iets geboren werd, dat kracht betekende en bewustzijn. En zo kwam de kleine prins Siddartha ter wereld. Men had hem bestemd om de weg te leren naar hogere bereiking en hogere vrijheid. Dit kind heeft de wereld zijn wetten

gelaten voor bewustzijn. En er staat ook geschreven in vele heilige boeken: "Gelijkmoedigheid en onthechting, het vrije en ongebonden streven maakt de mens tot een met de grote krachten van een goddelijk bewustzijn. Wie echter zich hecht aan bezit, blijft gebonden in de weg des levens en kan geen bevrijding voor zich bereiken." Het is wederom een herhaling van het kerstgebeuren.

Het verhaal van een grot, die als stal was ingericht. Een paar moede reizigers en het wonder van een lichtende nacht en een stilstaande ster. Want het licht in de wereld is niet slechts het geboren worden van een enkeling, die een leer brengt en een openbaring om dan heen te gaan. Het Licht in de wereld is een voortdurende werking. Voortdurend hernieuwd schijnt het geestelijk licht op de wereld; een zon, die rijst aan de horizon, en zijn baan koepelend te beschrijven en onder te gaan om men weet niet welke landen te belichten.

Bewustwording is voor de mens een proces van licht en duister. In de felheid van tegenstellingen, in de volheid van gebeurtenissen, in de volheid ook van geestelijk licht en innerlijke leegte wordt de kracht geboren, die de mens in staat stelt de lichtende wegen te beschrijven, te komen tot wat sommigen hebben genoemd het eeuwig Zonneland, anderen het Nirwana of het Koninkrijk Gods. Het licht is een innerlijke kracht. Het bestaat in elke mens en zoekt in elke mens een weg te vinden tot nieuwe bewustwording; zoekt door te breken om zich te uiten in de materie en zo in de materie reeds de geest haar volle vrijheid te schenken.

Ge zult begrijpen, dat het dit licht is, waarnaar wij zoeken. Het is dit licht in de eerste plaats, dat men op Kerstmis gedenkt. Het is dit stille verlangen, soms nauw begrepen, moeizaam uitgedrukt, dat door alle tijden heen de mens heeft voortgejaagd naar materiele bereiking of naar wegen van onthouding en geestelijk zoeken. Hoe dan dit licht in de wereld te begrijpen? Het is zeker niet een toevalswet, minder nog een aan een bedelende mensheid geschonken genade. Het is ook niet een verlossing, waardoor een moeiteloos geestelijk bereiken via enkele krachten aan een ieder gegeven wordt. Het is een eeuwig werkende kracht, een eeuwig werkende wet.

Licht leeft in al wat streeft naar bewustzijn. Licht leeft in al wat vorming, bewuste schepping erkent als de werkelijke uiting van zijn God. Dit licht wordt gerealiseerd, wordt steeds weer in een en dezelfde tendens hervonden, wanneer men het verloren heeft. En dan grijp ik naar oude boeken en gezegden en overleveringen om het U duidelijk te maken.

"Het bewustzijn van God is het licht, dat het duisterste leven tot een vreugdige dag maakt," zegt Hieronymus.

"De goddelijke liefde is het vuur, dat ons dreigt te verteren, maar licht is voor de wereld," zegt een niet-christelijke filosoof, Heandapura (?). "Het licht in ons is de goddelijke zon, herboren in ons leven, verwantschap gevende met al het levende," leraart Franciscus aan zijn broeders in de Porziuncola.

Al deze groten - of ze nu Christenen zijn of heidenen volgens het huidig begrip - kennen het zoeken naar licht. Ze begrijpen vooral, dat het licht de band is, die alles verenigt. Dan is het ook begrijpelijk, waarom in oude geschriften, die aan Krishna worden toegeschreven, de mensheid eens voor zich stelde:

"De adem van het Oneindige is de Kracht, die doet leven. De Kracht, die doet leven, wekt het bewustzijn van de adem. Doch wie de adem kent en beleeft, leeft niet en leeft toch."

Deze raadselspreuk van het oosten stelt het ons duidelijk; Alle leven is uit een kracht geboren, Wat wij noemen het licht, wat anderen noemen de adem van Brahman, wat weer anderen misschien noemen de dag der schepping, het is alles gelijk; Het Scheppende Principe zelf, dat Zich in Zijn volle kracht aan ons openbaart. De belevende kracht, die ons in al wat rond ons is het Grote Leven zelf doet erkennen. Dat is ons lichts de bewustwording, die de eenheid uitdrukt van wereld met wereld, tot het eigen onbelangrijke bestaan ten onder schijnt te gaan in de volheid van grotere kracht en grotere levens. En toch blijft ge Uzelf. Ge zijt deel van een eeuwig leven, van licht, van de adem van het Goddelijke.

In Nederland is de kerstviering langzaam maar zeker verknoopt geraakt met bepaalde z.g. heidense gebruiken. Men heeft natuurlijk de kerststallen opgebouwd en men herdenkt duizenden malen het kind, dat geboren werd nu bijna tweeduizend jaren geleden te Bethlehem. Maar tot op de pleinen der steden rijzen de grote, groene naaldbomen versierd met lichten. De huizen zijn ze binnengedrongen en de glim schitterende ballen, die in de

kerstbomen hangen en aan de wandversiering zijn toegevoegd, geven een geheel eigen karakter aan deze tijd, aan deze viering.

Naaldhout. Want de naaldboom verliest zijn blad niet. De naaldboom blijft groen, wanneer het winter is. Zelfs wanneer alles onder de sneeuw bedolven is, dan nog kleurt hij donker en levend, tonende aan de wetende mens, dat bewustzijn niet kan ondergaan, wanneer het leven wordt geblust, maar blijft voortbestaan in volle glorie en statie.

Lichten in de boom des levens. Want indien dit bewustzijn al bestaat, zo schept het leven uit zichzelf. Bewustzijn is leven. En zo branden de lichten van Kerstmis om de mensen eraan te herinneren, dat het innerlijk licht een schepping is, die niet ten onder gaat of ten onder kan gaan. Herinnering aan het feit, dat de mens in zichzelf het volle licht van lente en zomer draagt, ook wanneer het buiten wintert.

En dan de kleurige sierselen, die het oog met hun schittering steeds weer lokken en trekken. Waar wij ook zijn, hoe wij ook leven, rond ons is een wereld, die weerkaatst. Het goedkope sieraad krijgt een bijna goddelijke waarde, wanneer het levende licht daarin trilt en speelt en het maakt tot iets, dat meeleeft, dat danst tussen de groene takken. Rond ons is een wereld. Een wereld, die dood moge lijken. Een wereld, die zinloos moge schijnen. Maar indien in ons het licht leeft, indien in ons de eeuwig levende kracht is, die weerstand biedt aan elke schijnbare ondergang, dan vangt die wereld rond ons de reflexen op van ons wezen en leven. Dan wordt ze plotseling van een goedkoop stuk speelgoed tot een fonkelend en kostbaar juweel.

Deze tijd, de tijd dat de langste nacht de grens betekent tussen naderend duister (winter) en komend licht (reiniging en lente), deze tijd is ook het symbool van de mens. Het symbool van de mens, die zoekt en soms nog niet weet, waar hij de kracht om te leven vinden moet. Het symbool van de mens, die in zijn hulpeloosheid soms de grootste dwaasheden uithaalt. De mens, die zichzelf vaak aan ondergang haast schijnt prijs te geven. En diezelfde mens leeft toch. Het bewustzijn en zijn geest blijven voortbestaan, ook wanneer rond hem de wereld haar betekenis schijnt te verliezen. Het is het feest van de mens, die in een enkele gedachte misschien een houvast heeft gevonden aan eeuwigheid, aan waarden, die niet stoffelijk uit te drukken zijn. Het is het feest van de mensheid, dat herboren zal worden in al wat is; in al, ook in de mens zelve: De lichtende kracht van bewustzijn, die in de mens bestaat, is slechts een weerkaatsing van een groots licht, een goddelijk licht, het eeuwig en alomvattend Bewustzijn. En in dit Bewustzijn leeft reeds de volmaaktheid, die ook de mens voor zich zal leren kennen. Het christelijk Kerstfeest is het vieren van een begin, het begin van een verlossing. Het kosmisch Kerstfeest is meer, het is de herinnering aan alle licht, dat werd uitgestort over duizenden werelden. Het is echter ook de belofte van voleinding, gedaan aan geheel de schepping op het ogenblik van haar wording binnen het wezen van de Schepper.

En daarmee, vrienden, heb ik voor deze morgen mijn betoog beëindigd. Ik wens U allen een aangename zondag en een gezegend kerstfeest.

o-o-o-o-o

Goeden morgen, vrienden.

Ja, dat is dan zon beetje de voorklink van Kerstmis en gelijktijdig een herinnering aan het feit, dat Kerstmis alleen maar een menselijk feest is, waar echter de mens voor zichzelf een kosmische betekenis in legt. Dat is ook geen wonder. De doorsneemens doet zijn hele leven niets anders dan schuilevinkje spelen met zichzelf en als het erop aan komt, zet hij dat in de geest nog voort, zolang hij de gelegenheid krijgt om zichzelf nog te blijven bedriegen.

Laten we eens eerlijk zijn: Waarom hangt de mens zo aan de zoete klanken van een Stille Nacht, Heilige Nacht? Waarom is de mens zo gebonden aan de haast weke sentimentaliteit, die noodzakelijkerwijze met Kerstmis gepaard schijnt te gaan? Is het, omdat hij zich bewust is van de vredeskracht zelve of het licht? Of is het misschien, omdat hij zich wil voorstellen, dat ergens op aarde iets is, dat hij voor zichzelf in feite verworpen heeft?

Het is mooi te spreken over Kerstmis. Het is buitengewoon prettig om je bezig te houden met zingende orgels en klinkende en klepelende klokken, te dromen van een kerstfeest en zo onder elkaar iets te mompelen van: Vrede op aarde, en wat dies meer zij. Maar hoe is de praktijk? Dezelfde staatshoofden, die zo dadelijk plechtig met hun gelovigen ter kerke tijgen, confereren

twee dagen later weer over de vernietiging der wereld. Dezelfde mensen, die met innige vertedering met Kerstmis zeggen al hun vijanden te willen vergeven, zien reeds een dag later hun haat hernieuwd opvlammen.

Wat kan Kerstmis eigenlijk voor een betekenis hebben voor de mens, wanneer hij niet zelf eerst zorgt, dat er iets is om Kerstmis mee te vieren? En geloof me, eerlijk, Kerstmis vier je niet alleen met gebraden kalkoen of desnoods met een arme kat, die doorgaat voor haas. Kerstmis vier je niet met volle tafels en ook niet met nachtmissen. Per slot van rekening, wat betekent het nu, als er een paar honderdduizend mensen - alleen hier in Nederland - in de nacht naar kerken toestromen om daar de nachtmis bij te wonen, die ze dan wel eens onderling "kindje wiegen" noemen? Wat hebben we er eigenlijk aan? Wat heeft dat voor betekenis? De praktijk is anders.

Kan er een kerstfeest gevierd worden, omdat er ergens een kerststal staat? Of omdat er eens, lang geleden, een Jezuskind geboren is? Onzin, dan zou men wel de geboortedagen van alle grote wetenschapsmensen en van alle grote filosofen ook kunnen gaan gedenken op dezelfde manier. Dat is dwaasheid. Neen, je kunt Kerstmis vieren, omdat Kerstmis wat te betekenen heeft. En wanneer betekent het wat? Wanneer in jezelf iets geboren is van het licht, dat bij Kerstmis schijnt te horen.

Het is aardig genoeg ik geef het U toe om te zeggen; "Nu ja, het is Kerstmis, ik wil alle onaangenaamheden vergeten." Maar doe je het ook werkelijk? Als je werkelijk zo deel wilt hebben aan het feest van deze tijd, moet je beginnen om jezelf innerlijk voor te bereiden. En dan moet je bewust een strijd aanvaarden.

Vergeet niet, Kerstmis is het begin. Het gaat nog een heel eind verder; het gaat nog tot Pasen toe, tot de herrijzenis. Het is dus een begin van de strijd. Het is niet de zoete belofte van een verwekelijkt dodijnen onder de kerstboom. Helemaal niet. Het begin van de strijd. Een strijd, die de mens voor zichzelf moet beginnen wil hij waarlijk dat kerstfeest meevieren op het ogenblik, wil hij werkelijk betekenis vinden in dat kerstfeest.

Vrede op aarde voor hen, die van goeden wille zijn. Goed, begin dan maar eens zelf vrede te brengen, zelf van goeden wille te zijn, en verlang niet dat wanneer je een glimlach aan de wereld geeft de hele wereld je verheerlijkt als iemand vol van naastenliefde en verdraagzaamheid. Dat doen ze toch niet. En bovendien, dat helpt je niets. Dan ben je hoogstens over het paard getild en dan denk je, dat je heel wat waard bent.

Ik wil me niet te lang bezighouden met deze z.g. meer praktische aanwijzingen. Ik zal het maar heel kort samenvatten:

Kerstmis is een tijd van overweging. De sfeer, de huiselijkheid, alles wat erbij komt, geeft U de gelegenheid om een ogenblik je al te veel aan de buitenwereld gebonden gevoelens wat achter te laten en daarvoor in de plaats eens even diep in jezelf te kijken. En.....is het symbolisch, dat vlak na Kerstmis de grote winteruitverkoop begint? Want dan moeten wij ook uitverkoop gaan houden van een hele hoop oude rommel, die in die hersens is opgeslagen. Begin met Kerstmis onnutte herinneringen terzijde te zetten of eenvoudig uit te verkopen. Gooi alles van je af, wat in dit ogenblik van leven geen zin heeft. Bewaar alleen datgene, wat je maakt tot wat je bent in de goede, in de ideale zin. Kerstmis is er een mooie tijd voor, vrienden. Denk eens na hoeveel gevoelens er zijn, die je tegenover de wereld toont, die berusten op een verleden, dat allang voorbij is, dat niet meer voor je bestaat. Vraag je eens af, hoeveel van je houding tegenover de mensheid te wijten is misschien aan gemakzucht. Een gemakzucht, waarop je eigenlijk geen recht hebt en waarvoor je geen aanleiding hebt, maar die je alleen maar vasthoudt, omdat je denkt: "Nu ja, per slot van rekening vroeger was het zo." Ja, ik zou zelfs willen zeggen; "Verkoop wat overleveringen uit." Want als vader en moeder en opa en oma het zo deden, dan wil dat nog niet zeggen, dat dat voor U klopt.

Heeft U dat eerste gedaan, de oudheid a.h.w. uitverkocht, dan komt het tweede punt. Want als de laatste artikelen de wereld uit zijn, dan moet er schoonmaak gehouden worden. Kerstmis is een feest van reiniging, van vuur. En de grote schoonmaak is eigenlijk het resultaat van de opruiming. En voor de opruiming of kort na de opruiming hebben we balans.

Wees net zo zakelijk in je geestelijk leven. Zit niet heerlijk te suffen bij het kaarslicht en zeg: "Ach, wat mooi" en dan zingen ze alweer "de herdertjes." Doe het practisch. Zeg tegen jezelf;

"Zo, met die herinnering heb ik afgerekend. Voorbij. Ik ga alles, waarvan ik weet, dat het niet past in mijn wezen, eruit gooien. En wat nu? Hoe sta ik in de wereld?"

Dan kom je tot de ontdekking, dat je zekere verlangens hebt, dat je zekere krachten bezit, dat je ook zekere gebreken hebt. Dan heb je het licht. Maar als je in een werkplaats een lamp aansteekt, dan moet je nog zelf aan het werk gaan. Het helpt je om te zien, wat je moet doen, maar het doet niets voor je, tenminste niet in de zin van arbeid, die U kunt begrijpen, U heeft dan in deze stilte van Kerstmis voor Uzelf een doel gevonden.

Uit de balans vloeit voor U zo wil ik streven, dat wil ik gaan doen. Neem dan dat kerstfeest voor jezelf als een aanleiding om te streven in een richting. Nu ja, voor mijn part doe je het met Oud en Nieuw. Maar met Oud en Nieuw is het zo: in het Oudejaar maken de mensen de voornemens, die ze in het eerste uur van het Nieuwe weer vergeten. Dat heeft zo weinig zin.

Zie voor jezelf nu eens een keer het leven in te delen naar deze christelijke feestdagen. Ze beheersen toch de wereld. Het Christendom is ten slotte hetgeen thans de wereld regeert. Ik zeg niet "Jezus' leer," hoor. Ik zeg; "het Christendom." Er is een klein verschil tussen.

Nu, dan kunnen we stellen, dat wanneer een mens de moed heeft om de maanden tussen Kerstmis en Pasen te besteden aan een punt van zelfverlossing, een zichzelf bevrijden van ongewenste gewoonten en complexen, die mens voor zichzelf een waar Kerstmis heeft doorgemaakt en daardoor ook een waar Pasen kent.

Een werkelijk intens streven is voldoende. Een paar maanden....het is zo weinig in het leven. Zelfs in een mensenleven is het niet veel. Er kan zo veel bereikt worden, maar alleen wanneer je praktisch bent en wanneer je Kerstmis niet maakt tot een orgie van vertedering, maar tot een nuchter balansopmaken en een aanvaarden van de leer van naastenliefde, de kracht van goddelijk licht om te zeggen; "Zo, dit is mijn doel, dit is mijn streven, hieraan zal ik nu een aantal maanden van mijn leven wijden. Hier wijk ik niet van af, zoals het kind Jezus niet is afgeweken van zijn weg tot voor "bij het kruis." Dan het je geloof ik iets weergegeven van de inhoud, die Kerstmis werkelijk heeft.

Nu kunt U natuurlijk zeggen, dat ik een hele hoop woorden heb gebruikt en heel weinig gezegd. Maar ik geloof, als U erover nadenkt, dat U ontdekken zult, dat ik nog veel meer ongezegd heb gelaten. Want het heeft geen zin om de balans op te maken van de onvolmaaktheid van de mensheid of de onvolledigheid van de geest. Het enige, wat op het ogenblik m.i, ter zake doet, is de inhoud van de komende dagen vast te stellen niet als een zoetelijk herdenken, maar als een kleine pauze, waarbij de wereld en de algemene gedachtesfeer van de wereld je de gelegenheid geeft je een doel te stellen voor de komende tijd, waarbij je bewustzijn van geestelijke waarden, zowel als je kennen en erkennen van jezelf de aanleiding wordt tot een streven, dat - misschien nog hetzelfde jaar - leidt tot een persoonlijke hergeboorte en een ontwaken in een nieuwe en hogere sfeer.

Nu, daarmee kunt U dan de balans gaan opmaken omtrent hetgeen ik gezegd heb, want dit was het laatste. Rest me alleen nog de gebruikelijke wensen aan U over te brengen namens mijzelf en mijn vriend Arthur, waarbij wij beiden U dan natuurlijk toewensen prettige, gezegende en vooral geestelijk vruchtbare kerstdagen; en veel plezier en weinig ergernis met Oud en Nieuw. Prettige zondag.

o-o-o-o-o

Er is natuurlijk weer heel wat gezegd vanmorgen. En dan vraag ik me af, of een ding niet te kort is gekomen. Ja, er is nog iets.

Kerstmis is - voor mij tenminste - niet in de eerste plaats een feest van vrede. (Per slot van rekening werd Jezus. geboren in een chaos, door Tiberius opgelegd aan het land der Joden, aan Palestina.) Het is voor mij het feest van liefde. Want als Jezus op aarde geboren wordt, bewust aanvaardend een offering in de stof, dan lijkt me dat toch wel het criterium; Liefde, onbaatzuchtige, onzelfzuchtige liefde. En dan zeg ik - ook tegen mijn medebroeders en sprekers van deze bijeenkomst - laten we toch vooral juist die liefde niet vergeten. Want hoe kunnen wij zonder liefde, liefde voor het leven, liefde voor God, voor de wereld, bestaan?

Het is noodzakelijk - dat is mijn opvatting - dat ons streven naar vernieuwing niet geboren wordt uit het kille streven naar zelfverheffing. Ja, dat ons streven niet eens gericht is alleen op

onzelf. Naar mijn mening - moge al hetgeen gezegd is ook waar zijn - het verliest zijn zin, wanneer niet daarin berust dezelfde liefde, waarmee God heeft geschapen en de wereld in stand houdt,

En nu weet ik wel, dat ik een heel klein beetje zondig op het ogenblik. Want ik ben de laatste spreker en die moet dat met mooie woorden doen. Maar....ja, weet U....ik heb eens een keer in mijn parochie een klein jongetje gehad - het was een koorknaapje - en het kind geloofde oprecht in al die dingen. Het was eerlijk, oprecht kinderlijk. Er was nachtmiss geweest. En toen zag ik, dat hij van mijn mooie altaarkaarsen, die voor de missera gebruikt werden het zijn drie missen, nietwaar de stompen, die over waren, wegnam. De eerste ging hij bij het Antoniusbeeld zetten, een tweede zette hij bij het Mariabeeld en een derde bij Jozef.

Een pastoor denkt ook wel eens zakelijk. Het ging me toch wel aan het hart, dat daar mijn mooie kaarsen, die nog minstens voor twee keer Lof goed waren geweest, daar zo maar werden weggenomen en aangestoken. Toen zei ik tegen dat ventje: "Zeg, hoor eens, kind, hoe is dat eigenlijk met die kaarsen van U? Die heeft mijnheer pastoor U toch niet gegeven?"

"Ach, mijnheer pastoor," zei hij tegen me, "ik denk zo, de pastoor heeft zoveel kaarsen, die mist hij niet. En die drie heiligen, die hebben zo weinig kaarsjes vandaag." Ik zei: "Dus je hebt het gedaan om een lichtje te zetten?" Toen zei hij: "Neen, "mijnheer pastoor, maar ik heb er een aangestoken. bij Maria voor ons moeder. En eentje bij Jozef voor ons vader, dat ze het hele jaar een goed humeur zullen hebben." Ik zei; "En waarom heb je er een bij Antonius gezet?" "Wel," zei hij, "dat heb ik gedaan voor onze bles (dat was het paard van zijn vader), dat ons bles minder slaag krijgt en meer plezier in zijn leven heeft."

Ja, ik moet eerlijk zeggen, ik had niet de moed om die kaarsjes uit te blazen en terug te halen. Kijk, dat kind had onbewust iets aangevoeld van Kerstmis, niet alleen iets voor jezelf zoeken, maar - al staat het ook soms in verband met jezelf - in de eerste plaats voor anderen zorgen. In de allereerste plaats.

En dat het kind dacht aan het paard en aan vader en aan moeder, dat is logisch. Als je een kind bent, is je wereld zo klein. Maar als je volwassen bent, is de wereld groter. En nu is het helemaal niet nodig om kaarsjes te branden. Maar we kunnen dan toch misschien een paar lichtende gedachten vinden of een paar gebeden misschien van binnen, die nu eens niet voor onszelf zijn, maar voor anderen, voor de wereld. Misschien zelfs een voornemen om die anderen ook daadwerkelijk vooruit te helpen in de wereld.

Kijk, vrienden, en dat is nu volgens mij Kerstmis vieren. Denken aan anderen. Een soort van liefde voor je naaste actief, sterk maken in jezelf, totdat je uit die liefde kunt streven en werken voor hen en zo in je eigen onvolmaakte vorm deel hebben aan het verlossingswerk, dat alle geest der mensen eens verheffen zal tot waar bewustzijn van het grote Licht, de grote Volmaaktheid.

Nu zal ik niet langer meer bazelen en vrome praatjes houden, hoor, want ik moet voor U sluiten. En dat zullen we dan doen met een onderwerpje, dat U zelf zult geven.

KAARSVLAM

Een vlam, die op het altaar staat en brandend 't wonder zich aanschouwt, terwijl ze gouden glanzen bouwt. Een wonder in de werkelijkheid.

Een kaars, die brandt in groene boom en met zijn licht als vol van schroom het zilver doet geboren worden, totdat het klinkt en danst en zingt.

Een kaarsvlam, licht in mensenhart, uit goddelijke liefde eens geboren, verterend soms het menselijk zijn, maar lichtend zo als nooit tevoren, makend de wereld tot festijn.

Een vlam die leeft, een vlam die geeft, een vlam die uit zichzelf put en scheidt een gouden schijn, ...dat is wat ik, ikzelf, zo graag voor allen wilde zijn.

Dat is natuurlijk geen dichtkunst, maar wel mijn gevoel. Wat kan beter zijn dan jezelf te verteren in het licht geven aan anderen? Wat is waar, meer waar en meer goddelijk, dan het symbool van die kaarsvlam, die uit het stoffelijk verteren, het stoffelijk ondergaan, het etherisch licht put, waardoor ze betekenis geeft aan al wat rond haar is? Daarom lijkt me die kaarsvlam werkelijk een waardig besluit voor vanmorgen.

Ook wij, ook wij moeten kleine punten van licht worden, die uit onszelf misschien brandende de wereld maken tot iets beters, de sferen tot een terrein, waar geen duister en lijden bestaat, de schepping tot een ook voor ons kenbaar fonkelend juweel van volmaaktheid. Ja, dan zullen we daar maar bij stil blijven staan en afscheid nemen.

Nu, vrienden, U weet het allemaal wel, als ik U iets wens, dan is het natuurlijk gezegende, prettige dagen. Een waarlijk zalig kerstfeest en een Nieuwjaar, dat U persoonlijk steeds meer licht geeft.

En misschien mag ik eraan toevoegen: Ik geef al mijn kracht, mijn hele wezen om uit het duister, dat thans op de wereld bestaat, licht te maken. En ik hoop, dat U daaraan meewerkt, opdat we gezamenlijk duister en dreiging zullen kunnen overwinnen en daarvoor in de plaats brengen: ware vreugde voor geest en stof, in wereld en sferen;

En nu mag ik toch nog even ouderwets zijn in z'n klein gezelschap. Ja? (zegen), Dat is natuurlijk niet nodig, zoals een kerstboom of een kaarsvlam niet nodig is. Maar het is mijn manier om uiterlijk te tonen, hoe ik bid voor U en allen op de wereld, leef voor U en allen op de wereld en hoe ik tracht steeds meer de kosmische liefde te kennen om ook U daardoor te kunnen opheffen tot de wonderlijke vreugde van onze Schepper. En nu werkelijk allemaal een prettige zondag verder.